

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt Primvm. Concilij munera commissa. Gallorum postulata, ac
responsa ipsis reddita: & alia in Coetibus agitata ante primam Sessionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

CAPVT PRIMVM.

1545.

Concilij munera commissa. Gallorum postulata, ac responsa ipsis reddita: & alia in Cœtibus agitata ante primam Sessionem.

NECESSE fuit, vt solennis inchoatio Synodi quasi classici signum præcederet, ad excitandos & Episcoporum plerosque ad iter capeffendum, & Principes ad animum intendendum, & quod admirationi est, aliqua etiam ex parte ipsum Pontificem, ad expedienda mandata, quæ si prius peruenissent, plus efficacitatis minusque contentionis habuissent. At quando res futura ex sua natura incerta sunt, ægrè homines præsentem illarum gratiâ laborem tum corporis tum mentis subire solent: quam quidem segnitiam apud se quisque & apud alios studet cohonestare prudentiæ obtentu, quasi nouus quicumque dies nouus adueniat consiliarius ad melius deliberandum.

Necessaria itaque mandata, quæ se ratione Legati gererent in Concilio, non nisi post apertum Concilium acceperunt. Quod plane ostendit, nullum mortalium opus, quamuis diuturnâ prius meditatione digestum, esse opus artis ductibus integrè designatum. Iteratis ergo postulationibus per easdem literas, quibus de aperta Synodo Paulum monebant, mandata efflagitarunt, multis etiam interrogationibus adiectis. Ad quadam rescriptum est, prout proximo libro à nobis ^b expositum. Reliqua ^c adhuc pendentia, donec responsa redderentur, ipsorum prudentiæ permissa, vbi res tempus negaret explorandæ per literas Pontificiæ voluntatis.

² Inter alia postulabant Legati, vti Romæ designarentur, qui Concilij munera obirent. Siquidem intelligebant, eos à Synodo feligi non posse; quippe iis Patribus conflata, quorum plerique nec nomina nec ora cognoscerent, nedum mores & ingenia eorum, qui huic vel illi ministerio essent idonei: ac proinde par esse, vt à Pontifice destinarentur selecti ex Aula Romana, huiusmodi mercibus prædiuite emporio. Atque vt ignobiliores omittam, minusque dignos qui posteritati commendentur, petiere Legati Concilij Aduocatum, cuius partes essent, iura sustinere tum aduersus Lutheranae sectæ molimina, quantum ad Comitiorum decreta spectaret; tum aduersus ea, quæ sibi profana potestas arrogaret, quantum spectaret ad Principes: hic autem Aduocatus ex Duodecimuiris eligendus

Pars I,

V u u

gendus

a Per Literas Fatnesij, ultimo Decembris.

b Cap. 1 6.
c Literæ Fatnesij ad Legatos, postremâ Decembris 1545.

1545.

gendus erat, qui Romæ honore ac auctoritate præcellunt, & *Abbatibus* *Consistoriales* nuncupantur. Designabatur ad id muneris Antonius Gabriellus, Romanus, cuius nomen memoriae vivit in scribentibus ab eo editis *Variarum opinionum*. At quoniam sæpe contingit, mentes doctrinæ validiores coniungi corporibus habitudine imbecillioribus, & ætate ac labore magis attritis, ausus hic non est in Concilio Tridentini cæli sese exponere. Suffectus illi, ex familia Cardinalis S. Floræ, Achilles Graffius, Bononiensis, in Duodecimviris postea Romanæ Rotæ coaptatus, & in suis Decretis adhuc superstes.

Oportebat adesse pariter Concilio vnum ex *Abbreviatoribus* *Cellariæ*, uti vocant, quibus curæ est quoddam Apostolicarum Sacrationum genus conferbere. Ad id nominatus à Pontifice Vgo Boncompagnus, pariter Bononiensis, tamen in huiusmodi muneris exercitatione nondum veteranus; cum tamen alioquin agnosceretur Iuris Canonici apprime gnarus, adeoque idoneus Concilio negotiis ad eam facultatem spectantibus. Legatis hæc electio prægrata fuit, * ob eas animi dotes etiam tum in Vgone efflorescentes, quæ postea maturiores insignem inter supremos Ecclesiæ Prælatos reddiderunt.

Oportebat quoque aliquem constitui Concilio à Secretis, augustinus illius cæteris amplitudini parem, qui eius Decreta exararet, literasque communi nomine mittendas perferberet. Qua in re labitur Suetonius, dum narrat, à Pontifice significatum Legatis, huiusmodi literas minimè adhibendas, sed eas satis esse, quæ scriberentur vel à se spectatiim, vel à Legatis proprio ipsorum nomine. Quin Pontifex rationes ipsis perscripsit, quæ sibi placebat eas literas inscribendas atque signandas, ut alibi memorauimus.

Pontifex itaque Concilio proposuit, ad obeundum hoc munus, Marcum Antonium Flaminium, inter Latinos illius ætatis scriptorem illustrem, ut eius carmina testantur. Sed ille onus detrectavit; fortasse quòd iam tum animo foueret earum doctrinarum studium, quibus damnandis sibi necesse fuisset ibi stylum exercere; quamquam * idem ad extremos vitæ annos, ex Poli Cardinalis consuetudine, Viterbij resipuerit, & Catholicè scripsit atque decesserit.

Nec ea Flaminij detrectatio citra commodum fuit. Etenim, uti communitatis est, anxie sua iura tueri, semperque suspicari, ne potentioris postulatio sit tacita quædam violentia, quæ illis spoliatur, conquesti sunt Patres in cœtu, in quo Legati horum qui fuerant

* Literæ Legatorum ad Farneſum, 5. Ianuarij 1546.

* In Vita Poli Cardin. à Boccatello scripta.

1545

ad munia destinati, proposuerant; à Pontifice potestatem adimi Concilio suos sibi administratos eligendi. Ad hæc respondit primus Legatus: Proponere, idem non esse ac imperare; lucem eâ ratione proferri ad eligendum, eligendi libertatem non auferri. Et quidem constitit, responsionem haud fuisse speciosam vocem ad mitigandas querelas, sub qua, veluti sub reuerentia in consilium, lateret obrecta necessitas parendi mandato; quemadmodum videri poterat in aliis à Pontifice nominatis, quos Episcopi reicere non tentarunt: nam cum electio ad illius munus, reculante Flaminio, integra esset delata, Legati suasere Pontifici, vt eam Patribus permitteret: & impetrarunt. ^a Cumque prius ad id fuisset designatus in supplementum Angelus Massarellus, ex Ceruini Cardinalis familia, quem supra nominauimus, & mox Priulus fuisset electus, qui munus recusauit; ^b Massarellus, postea luculento experientiae testimonio commendatus, & præcellente exercitationis magisterio edoctus, id muneris constanter obiuit.

7 Sed alij difficiliores nexus nondum explicati supererant: de quorum nonnullis denuò Legati Pontificem interrogauerant. ^c Hi erant: Quinam ordo seruandus in excipiendis Oratoribus: An suffragia ex Capitulo, an ex Nationum numero recensenda; ita vt, exempli gratiâ, idem valerent centum Itolorum suffragia, quod decem Hispanorum.

Atque in hoc postremo par est vt detegam Suauis mendacium, qui refert, Legatos, cum certò crederent, priorem interrogationis partem, quippe consuetam magis, eligendam, petiisse à Pontifice, vt eò mitteret quamplures Italicos Episcopos, *sibi fideles atque obtemperantes*, qui Transmontanis oblisterent: significans per huiusmodi nomina id, quod potissimum eius opus intendit, Romam videlicet optauisse, Tridenti Senatuum non ex liberis, sed ex mancipiis coactum, & illius generis Senatoribus, quos Latini *pedarios* appellarunt. Et tamen literæ, quas ille à se perlectas profertur, ^d haud ita loquuntur; sed Episcopos petunt *æstimatione praditos, animiq; affectionibus haud seruientes*. Quæ dotes nulli sinistra interpretationi sunt obnoxia, & è regione opposita Concilio seruii & adulatorio constituendo.

8 Legati ad ea concoquenda, quæ prima Sessio decretura erat, peculiare Antistitum conuentus habuere. In eorum primo, 18. Decembris, varia sunt proposita rerum capita, quæ priuatim expendentur, sequentibus postea cœtibus stabilienda. Nos grauiora referemus: nec operæpretium videtur, dies singulos horum confesum

^a Literæ Farnesij ad Legatos, 31. Ianuar. 1546.
^b Literæ Legatorum ad Farnesium, 8. Febr. 1546.
^c In Literis ad Farnesium, 14. & 19. Decembris, 1545.

^d Literæ citate 14. Decembris.

1545. suum adnotare; accuratior enim huiusmodi rerum narratio magis decet exactam ephemeridis diligentiam, quam grauem historiarum dignitatem.

Differunt primo loco ad Decretum de iis, quae spectant ad rerum integritatem pietatemque, tam in Patribus, quam in ipsorum domesticis. Actum fuit de statuendo aërio, & annona curanda, quod negotium, quippe molestius, in Pontifice, eiusque Ministris à Patribus repositum. Deliberatum est de Iudice constituendo, eorum lites dirempturo, qui Synodo intererant: & proponentibus quibusdam, demandandum id Tridentinae urbis Praesidi, opposuisse Legati, Agnoscere se quidem in eo viro integritatem ac doctrinam; sed exerceri ab homine laico iurisdictionem in Ecclesiasticos, fas non esse. Vnde Pighinus, Romanae Rotae Duodecimuir, electus, cui simul iniuncta cura excipiendi suffragia.

Statuendus praeterea supererat de more Concilij Custos, quod munus alicui Principum Synodo adstantium committi consueverat: sed cum id temporis nullus Principum adesset, electio Cardinali Tridentino concessa, qui postea Sigismundo Comiti ab Arco mandauit id munus.

Haud ita facile alia quaedam proposita fas erat expedire: nimirum, An tunc de dogmatibus dumtaxat agendum esset, an simul etiam de disciplina: de quo Legati nondum Romae responsum acceperant; neque poterat ante diem Sessionis non decerni. An Religiosorum Ordinum summi Praesides & Abbates, Iudicis auctoritatem ibi, an solum consultorum munus obtenturi essent. An suffragia pro Capitum, an pro Nationum numero vim essent habitura. Propositum pariter fuerat, uti res examinarentur per cœtus priuatos, quod postea in publicas Sessiones extra litem deferrentur; atque ut huius examinis forma praescriberetur.

Ut seligerentur rerum capita in prima Sessione sancienda.

Ut in ea ac reliquis deinceps concio haberetur: adeoque labori offerrent, qui concionandi facultate praecellebant.

In hoc primo cœtu duo contigerunt haud reticenda. Alterum ab Episcopis Gallis vniuerso conuentui propositum: id quod prius à Legatis, ceterisque priuatim petierant: Cum ipsorum Rex iam suos Oratores eò missurus esset, & Antistites Galliae conuenturi, usque ad eorum aduentum rerum deliberatio prorogaretur, moram siquidem haud illis vitio tribuendam, quando toties indictum Concilium, sed irritò euentu, eos non temerè in suspensionem addixerat, postremam eiusdem promulgationem eodem euasuram. Atque

* Literæ Legatorum ad Farnesium, 29. Decembris 1545.

que interrogati, quantum spatij petitiæ moræ statuerent, respondebant, Statui non posse ob incerta obstacula, quibus quandoque longa itinera, eaque hominum ex variis locis confluentium, retardantur.

Huic postulato antea humanius quam certius responsum datum, tempusque ad deliberandum quaesitum. In altero deinde coetu, postquam aliquantum sententiæ variarunt, Legati responderant: Patres tam in eo quam in reliquis, Christianissimi Regis rationem habituros, quam maximam Dei ac Synodi honor, rectique ratio ipsis permetteret: se tamen hortari ac rogare Regem, ut Oratorum missionem, & aduentum Præfulum maturaret, gnarus, quantum è Republica foret, nihil protrahi celebrationem illius conuentus, tantâ fidelium alacritate inchoati.

11 Mirum sanè visum, quo pacto Galli, qui tam ardentè id efflagitauerant, ac postulato institerant, ut in angustias redegerint Legatos, quippe & agnoscentes incommoda si consentirent, & pertimescentes dissidia si repugnarent, statim in confessu publico acquieverint tam exigua inanisque significationis responso. Hoc tamen ex eo ortum, quòd cum hinc satis magnificè proposuissent, quanta esset habenda ratio Regis ac Nationis, ex aperta repulsâ ignominiam formidabant: hinc verò animaduenterant, Concilium Patrum quâ ne petendi similia ceteris Nationibus pateret exemplum, quâ ne Præsules tanto labore collecti, nouæque cunctationis impatientes, dilaberentur, ad eam interminatam cessationem adduci non posse: præsertim quòd interrogati, An Regia ad id mandata scripto detulissent, mussitabant haud allata, subicientes tamen, de Regis voluntate sibi fidem habendam. Quare æqui bonique consuluere eam responsum, per honorifica quamquam inefficacia verba redditam, quâ ab incepto persequendo non indecorè liberabantur, non tamen remisâ precum contentione, quòd reipsâ dilationem impetrarent.

12 Alterum fuit, accessus Hieronymi ab Oleastro, ob egregios in exponendo Pentateucho labores illustris, eò missi à Ioanne Lusitanæ Rege. Religiosissimus hic Princeps Oratores suos Concilio destinarat: sed cum illis morâ opus esset, quòd pecuniam ac suppellectilem compararent, ad sustinendam in eo Orbis Christiani theatro Regis Nationisque dignitatem; Rex ut paratum promouendo Concilio animum præmonstraret, tres è Dominicana familia cum suis literis eò præmisit, è quibus cum duo variis per vias difficultatibus adhuc distinerentur, solus tunc Oleaster peruenit, delatusque Regis literis, petiit Oratoris locum. Patres, actis reuerenter gratias

V u 3 Regiæ

1545. Regiæ pietati, discussoque literarum tenore, demandatam Oratoris personam ac potestatem Oratoris, ex verbis Regiis neutiquam eliciuere, adeoque nec illius postularo consensere. Nihilominus, quum ipsi visum est, vt quando vnicus ex Lusitanis adesset à Regem tam pio missus, & tot virtutis suæ dotibus ornatus, præcipuus illi quis honor illi tribueretur, vt factum est, & infra constabit.

CAPVT II.

Varia controuersia, de concedenda aliis præter Episcopos iudicandi facultate; ac præsertim Germanorum Antistitum Procuratoribus. De Concilij titulo: De Legatorum auctoritate: de de Episcopis, aliisque Concilio operam dantibus, Decimarum auri subtrahendis.

Inter ea quæ difficilius decerni poterant, simulque acrius vigeabant vt cõfestim decernerentur, illud erat, sicuti iam notauimus. Quibusnam tribuenda esset ferendi suffragij auctoritas. Quæ dubitatio primo loco in Religiosorum Ordinum Præsides recedebat. Et quidem Legati, ne Synodus, dum portu solueret, vado hæreret, in illud consilium venerant, à cœtu pariter laudatum, vt ad rem ad eò grauem statuendam maiorem Patrum frequentiam opperirentur, nullâ tamen à Religiosis per quamecumque functionem factâ sui iuris accessione vel iacturâ: arbitrati, eos interea fruituros possessione quâ diu potiebantur; ipsumque specimen probatæ doctrinæ, quâ Synodum iuuarent, conciliaturos illis Petrum animos, vt, aliis leuius ferentibus, possessionem continuerent. Quod exoptari à se, Legati Pontifici significarunt: præsertim quia reipsâ Theologica doctrina, quâ dogmata definienda erant, in Regularibus residebat; proinde decorum & opportunum videri, vt pluribus inter iudices iudicandarum rerum inesset exquisita cognitio.

At paulò post interpretati sunt multi ex Episcopis id, quod statutum fuerat, quasi interim ius suffragij nulli præter se competere, conquesti sunt de Legatis, quod contraria meditarentur. Eâ commotus admurmuratione Montanus, & vt aperti erat animi, dixit. Tantum sibi probari Patrum libertatem, quantum à se optari, vt Patribus pariter eadem in Legatis probaretur. Quapropter eos admonitos se velle, non esse illud Constantiensè, nec Basileensè Concilium, vbi cum Romanus Pontifex nullâ ratione præesset, Antistites